

Jiří Neminář, Přijímání vojáků Wehrmachtu do československé zahraniční armády na Západě během 2. světové války. Praha, FF UK 2015.

Posudek oponenta diplomové práce

Téma českých vojáků sloužících v době druhé světové války v německém wehrmachtu patří k málo zpracovaným, ale také velmi atraktivním kapitolám naší nedávné minulosti. O to zajímavější je zjištění, že tito vojáci představovali v průběhu války přibližně jednu třetinu početního stavu československé armády na západě. Dalo by se tak dokonce říci, že toto téma velmi názorně ilustruje složitosti komplikovaného vývoje střeoevropského regionu v průběhu moderních doby. Kolik diskontinuitních zvrátů! Jak obtížné je pochopit složité problémy nacionální! Jiří Neminář se rozhodl zpracovat tu část zmíněné problematiky, která se týká přijímání vojáků wehrmachtu do československé zahraniční armády na Západě v průběhu druhé světové války. Dosavadní literatura (Zdenko Maršálek, Jiří Plachý, Zuzana Pivcová a další) účast vojáků z wehrmachtu v naší armádě sice zaznamenává, činí tak ale spíše dílčím způsobem. V klíčových pasážích, analyzujících proces přijímání do československé armády těch vojáků, kteří původně sloužili v armádě německé, se autor opírá převážně o svůj vlastní, velmi rozsáhlý a důkladný pramenný výzkum (ABS, AMZV, NA, BA Berlin, VÚA – VHA, periodika).

Věcně i metodou zpracování se práce vlastně dělí na pomyslné dvě části. Po stručném přehledu našich dosavadních znalostí o problematice Čechů ve wehrmachtu (tato kapitola se jako jediná opírá také o literaturu, ta ovšem mnohdy přináší jen velmi přibližné statistické údaje) přináší autor podrobný přehled průběhu nábory německých válečných zajatců. Klíčovou, zásadní a nesporně nejpřínosnější částí práce jsou kapitoly analyzující průběh výsledků těchto zajatců. Postupně se věnuje zajatcům, důstojníkům, kteří výsledky prováděli, sleduje techniky výsledků i možnosti sebe prezentace zajatců. Na závěr autor uvádí některé kauzy (např. otázku přijímání příslušníků SS), na kterých vhodně dokumentuje mnohé základní problémy, které se

nabízejí: např. otázka, zda československé úřady dávaly spíše přednost ideové a politické „čistotě“ armády před intenzivní a nikdy neutuchající potřebou doplňovat stavy mužstva.

Práce vykazuje 6 % shodu s Neminářovou bakalářskou prací, jednoznačně je to však téměř výhradně způsobeno shodnými citacemi literatury v poznámkách. Práce je tedy zcela poctivě vypracována.

Domnívám se, že celkové závěry, které autor učinil, i plastická rekonstrukce celého procesu přijímání včetně sebezprezentačních strategií vyslychaných zajatců jsou pevně ukotvené v pramenech, jsou podložené a velmi přesvědčivé. Autor přitom nikde nesklouzává do nějaké popisnosti, neúnavně se snaží prameny interpretovat, aby skutečně „promlouvaly“. Pokud bych něco práci vytknul, pak je to velmi strohý úvod, který vlastně příliš nenaznačuje, jakou metodou chtěl autor zvolené otázky zkoumat (autor se nevydal Maršálkovou cestou kvantitativní analýzy, ale v klíčových pasážích jde především o analýzu kvalitativní); citelně mi chybí údaj, z jak velkého vzorku výsledkových protokolů autor vychází. Rozbor literatury je také spíše letmo načrtnut. Musím upozornit, že psaní slova „Wehrmacht“ (již v názvu) s velkým „V“ je (jakkoliv to vypadá logicky) proti pravidlům českého pravopisu.

Celkově však lze říci, že jde o velmi zdařilou a vyzrálou práci, která svými parametry naprosto splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Badatelsky nejprínosnější část této práce – výsledky zajatců – by si zasloužila zveřejnění. Ze všech výše uvedených důvodů jednoznačně doporučuji tuto práci k obhajobě a navrhuji udělit známku výborně.

V Praze, dne 20. května 2015

prof. Ivan Šedivý